

R O Z P O R Z A D Z E N I E
MINISTRA GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ ¹⁾

z dnia .....
w sprawie rodzin zastępczych

Na podstawie art. 76 ust. 10 ustawy z dnia ..... o pomocy społecznej (Dz. U. Nr ....., poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) sposób współdziałania powiatowego centrum pomocy rodzinie z rodzinami zastępczymi;
- 2) tryb przygotowywania do pełnienia funkcji i szkolenia rodzin zastępczych ze szczególnym uwzględnieniem zawodowych rodzin zastępczych;
- 3) zakres programowy szkolenia rodzin zastępczych, w tym zakres programowy dla zawodowych rodzin zastępczych oraz tryb zatwierdzenia programów szkolenia rodzin zastępczych;
- 4) wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania pomocy pieniężnej, o której mowa w pkt 5 i 6;
- 5) szczegółowe warunki określenia pomocy pieniężnej na pokrycie częściowych kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, w tym także przebywającego poza rodziną zastępczą;
- 6) szczegółowe warunki wynagradzania zawodowych rodzin zastępczych;
- 7) warunki i szczegółową wysokość odpłatności rodziców za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych.

§ 2.

Rodzina zastępcza informuje powiatowe centrum pomocy rodzinie, zwane dalej „centrum pomocy”, o istotnych sprawach dotyczących dziecka, w szczególności o:

- 1) stanie jego zdrowia;
- 2) postępach w nauce;
- 3) trudnościach wychowawczych, w tym o samowolnym oddaleniu się dziecka z rodziny zastępczej trwającym dłużej niż 24 godziny;

---

1) Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – kieruje działem administracji rządowej – zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 1, poz. 5).

- 4) trudnościach w sprawowaniu opieki nad dzieckiem;
- 5) przerwie w sprawowaniu osobistej opieki nad dzieckiem w przypadkach, jeżeli przerwa trwa dłużej niż jeden miesiąc oraz o osobie lub instytucji, która w tym czasie sprawuje opiekę nad dzieckiem.

§ 3.

1. Centrum pomocy współpracuje z rodziną zastępczą, w szczególności w celu unormowania sytuacji życiowej dziecka.
2. Centrum pomocy udziela rodzinie zastępczej pomocy w rozwiązywaniu zgłaszanych przez tę rodzinę problemów, w tym w szczególności wynikających z opieki nad dzieckiem o specyficznych potrzebach.

§ 4.

Centrum pomocy dokonuje oceny sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej co najmniej raz w roku, na podstawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

§ 5.

1. Centrum pomocy przygotowuje rodzinę zastępczą na przyjęcie dziecka przez:
  - 1) udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej oraz zapewnienie, w miarę potrzeby, kontaktu z dzieckiem przed umieszczeniem go w tej rodzinie;
  - 2) udzielenie informacji o specyficznych potrzebach dziecka, w tym o orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczeniu o potrzebie udziału w zajęciach rewalidacyjno – wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno – wychowawczą lub resocjalizacyjną.
2. Rodzinie zastępczej udziela się, w przypadkach tego wymagających, informacji o konieczności uzyskania porady w poradni psychologiczno – pedagogicznej lub w innej poradni specjalistycznej.

§ 6.

1. Centrum pomocy, przygotowując kandydatów do pełnienia funkcji niespokrewnionej z dzieckiem zawodowej rodziny zastępczej bierze pod uwagę:
  - 1) warunki mieszkaniowe tej rodziny;
  - 2) ich predyspozycje psychofizyczne do pełnienia funkcji w zależności od typu rodziny zastępczej;
  - 3) układy rodzinne i sąsiedzkie tej rodziny.
2. W przypadku niespokrewnionych zawodowych specjalistycznych rodzin zastępczych kandydaci do pełnienia tej funkcji powinni legitymować się odpowiednią wiedzą i umiejętnościami przydatnymi w opiece nad dziećmi o szczególnych potrzebach.

§ 7.

1. Centrum pomocy organizuje szkolenie rodzin zastępczych.
2. W przypadku, gdy szkolenie jest organizowane na zlecenie centrum pomocy przez ośrodek adopcyjno-opiekuńczy lub inny podmiot, centrum pomocy kieruje rodziny zastępcze na to szkolenie.

§ 8.

1. Szkolenia dla niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych powinny być organizowane oddzielnie.
2. Szkolenie powinno uwzględniać zarówno w wymiarze godzin jak i w doborze problematyki oraz metod szkolenia specyfikę zadań opiekuńczo-wychowawczych dla poszczególnych typów niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych.

§ 9.

1. Zakres programowy szkolenia niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych obejmuje:
  - 1) elementy prawa rodzinnego dotyczące praw dziecka;
  - 2) wybrane elementy pedagogiki, psychologii rozwojowej i wychowawczej, z uwzględnieniem problemów dotyczących rozwoju dziecka wychowywanego poza rodziną naturalną i wpływu sytuacji kryzysowych, w tym występowania przemocy w rodzinie, na zachowanie i rozwój dziecka;
  - 3) wiedzę i umiejętności rozpoznania oraz oceny sytuacji rodzinnej dziecka;
  - 4) doskonalenie umiejętności opiekuńczych, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stwarzających trudności wychowawcze oraz pokonywania trudności związanych z kompensacją opóźnień rozwojowych dziecka;
  - 5) podstawową wiedzę o uzależnieniach i ich wpływie na dziecko i rodzinę;
  - 6) zagadnienia organizacji opieki nad dzieckiem i możliwości uzyskania wsparcia w wychowywaniu dzieci;
  - 7) zasady finansowania rodzin zastępczych;
  - 8) informacje o zadaniach i kompetencjach centrum pomocy w sprawach dotyczących rodzin zastępczych oraz o możliwości udzielania wsparcia w wychowaniu dziecka przez centrum pomocy lub przez wyspecjalizowane placówki.
2. Zakres programowy szkolenia niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych jest poszerzony o zagadnienia związane ze specyficznymi potrzebami dzieci przyjmowanych do tych rodzin.
3. Zakres programowy szkolenia niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego obejmuje ponadto zagadnienia dotyczące adaptacji do nowej sytuacji, a także sposobu przygotowania dziecka i rodziny zastępczej do krótkiego pobytu dziecka w tej rodzinie.

§ 10.

1. Podmiot ubiegający się o zatwierdzenie programu szkolenia dla rodzin zastępczych składa wniosek o zatwierdzenie tego programu do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.
2. Wniosek zawiera:
  - 1) nazwę i określenie typu podmiotu ubiegającego się o zatwierdzenie programu;
  - 2) informacje o dotychczasowej działalności podmiotu ubiegającego się o zatwierdzenie programu, posiadanym doświadczeniu w pracy z rodzinami zastępczymi oraz w zakresie prowadzonych szkoleń.
3. Do wniosku dołącza się program określający szczegółowe cele szkolenia, czas przeznaczony na realizację poszczególnych tematów oraz metody szkolenia, a także wykaz wykładowców prowadzących szkolenie z określeniem ich kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego.

§ 11.

1. Wysokość pomocy pieniężnej, o której mowa w art. 76 ust. 4 ustawy z dnia ..... o pomocy społecznej, zwanej dalej „ustawą”, na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, wynosi miesięcznie:
  - 1) w przypadku dziecka w wieku do 7 lat – 60% kwoty, o której mowa w art. 75 ust. 2 ustawy, zwanej dalej „podstawą”;
  - 2) w przypadku dziecka w wieku do 7 lat, otrzymującego zasiłek pielęgnacyjny – 80% podstawy;
  - 3) w przypadku dziecka w wieku od 7 do 18 lat, otrzymującego zasiłek pielęgnacyjny – 60% podstawy;
  - 4) w przypadku dziecka w wieku od 7 do 18 lat, umieszczonego w rodzinie zastępczej na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. Nr 35, poz. 228, z 1992 r. Nr 24, poz. 101, z 1995 r. Nr 89, poz. 443, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 83, poz. 931 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 50, poz. 580 i Nr 91, poz. 1010) – 60% podstawy;
  - 5) w przypadku dziecka w wieku od 7 do 18 lat, otrzymującego zasiłek pielęgnacyjny i umieszczonego w rodzinie zastępczej na podstawie ustawy, o której mowa w pkt. 4 – 80% podstawy.
2. Jeżeli dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej posiada dochód, o którym mowa w art. 6 pkt 2 ustawy, kwotę pomocy pieniężnej ustaloną na podstawie ust. 1 pomniejsza się o kwotę odpowiadającą 50% dochodu dziecka, z tym że wysokość pomocy pieniężnej nie może być niższa niż 20% podstawy.

§ 12.

1. Starosta może przyznać rodzinie zastępczej jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka w wysokości do 150% podstawy.

2. W przypadku gdy na skutek zdarzenia losowego dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej wymaga dodatkowej pomocy, starosta może przyznać rodzinie zastępczej na częściowe pokrycie skutków tego zdarzenia:
  - 1) jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości do 50% podstawy albo okresowe świadczenie pieniężne w wysokości do 50% podstawy wypłacane przez okres trwania bezpośrednich skutków tego zdarzenia;
  - 2) pomoc w formie rzeczowej o wartości do 50% podstawy.

§ 13.

1. Pomocy pieniężnej, o której mowa w § 11, oraz pomocy pieniężnej, o której mowa w art. 76 ust.3 ustawy, udziela się za okres pobytu dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, rodzinie zastępczej niespokrewnionej z dzieckiem oraz niespokrewnionej z dzieckiem wielodzietnej rodzinie zastępczej, począwszy od dnia w którym dziecko zostało faktycznie umieszczone w tej rodzinie w wykonaniu orzeczenia sądu.
2. Pomoc pieniężną wypłaca się do 10 dnia miesiąca kalendarzowego. Za pierwszy miesiąc pobytu dziecka w rodzinie zastępczej pomoc pieniężną wypłaca się w terminie 5 dni od dnia wydania decyzji przyznającej tę pomoc.

§ 14.

1. Pomocy pieniężnej, o której mowa w § 11, oraz pomocy pieniężnej, o której mowa w art. 76 ust. 3 ustawy, udziela się za okres pobytu dziecka w niespokrewnionej z dzieckiem zawodowej rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego, począwszy od dnia, w którym dziecko zostało faktycznie umieszczone w tej rodzinie.
2. Za pierwszy miesiąc pobytu dziecka w niespokrewnionej z dzieckiem zawodowej rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego pomoc pieniężną wypłaca się w terminie 5 dni od dnia wydania decyzji przyznającej tę pomoc.
3. W przypadku gdy dziecko przebywało w niespokrewnionej z dzieckiem zawodowej rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego mniej niż 5 dni, pomoc pieniężną wypłaca się do ostatniego dnia miesiąca, w którym dziecko opuściło tę rodzinę.

§ 15.

1. W okresie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej lub w domu pomocy społecznej rodzinie zastępczej pomocy pieniężnej udziela się w wysokości 20% pomocy pieniężnej ustalonej na podstawie § 11 albo art. 76 ust. 3 ustawy.
2. W okresie pobytu dziecka w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym lub w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, rodzinie zastępczej, która nie

ponosi kosztów pobytu dziecka w ośrodku, pomocy pieniężnej udziela się w wysokości 20% pomocy pieniężnej ustalonej na podstawie § 11 albo art. 76 ust. 3 ustawy.

§ 16.

Osoba pełniąca funkcję niespokrewnionej z dzieckiem zawodowej wielodzietnej lub specjalistycznej rodziny zastępczej otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości do 120% podstawy, nie mniej jednak niż w wysokości minimalnego wynagrodzenia.

§ 17.

1. Niespokrewniona z dzieckiem zawodowa rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego w okresie pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka otrzymuje miesięcznie wynagrodzenie w wysokości do 80% podstawy, nie mniej niż w wysokości minimalnego wynagrodzenia.
2. Niespokrewniona z dzieckiem zawodowa rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego z dniem przyjęcia pierwszego dziecka otrzymuje miesięcznie wynagrodzenie w wysokości do 120% podstawy, nie mniej niż w wysokości minimalnego wynagrodzenia.
3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2, zwiększa się o 20% podstawy, jeżeli w rodzinie zastępczej przebywa w okresie dłuższym niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż troje dzieci lub co najmniej jedno dziecko, o którym mowa w § 11.
4. Starosta może, za zgodą niespokrewnionej z dzieckiem zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego, rozliczać zwiększenie wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 3, w okresach trzymiesięcznych.

§ 18.

1. Rodzice dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej ponoszą odpłatność za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej do wysokości miesięcznej pomocy pieniężnej, o której mowa w § 11 oraz art. 76 ust. 3 ustawy, udzielanej na dziecko.
2. W przypadku gdy jedno z rodziców płaci alimenty na dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej, drugie z rodziców ponosi odpłatność do wysokości udzielanej na dziecko miesięcznej pomocy pieniężnej, o której mowa w ust. 1.
3. W przypadku gdy jedno z rodziców nie żyje i dziecko otrzymuje z tego tytułu rentę rodzinną, drugie z rodziców ponosi odpłatność do wysokości udzielanej na dziecko miesięcznej pomocy pieniężnej, o której mowa w ust. 1.
4. W przypadku gdy jedno z rodziców nie żyje a dziecko nie otrzymuje z tego tytułu renty rodzinnej, drugie z rodziców ponosi odpłatność do wysokości odpowiadającej połowie wysokości udzielanej na dziecko miesięcznej pomocy pieniężnej, o której mowa w ust. 1.

5. Rodzice, którzy płacą alimenty na dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej, nie ponoszą odpłatności, o której mowa w ust. 1.

§ 19.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER
GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 76 ust 10 ustawy z dnia..... o pomocy społecznej (Dz. U. Nr ....., poz. ....) nastąpiła konieczność wydania rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzin zastępczych.

Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzin zastępczych reguluje:

- 1) sposób współdziałania powiatowego centrum pomocy rodzinie z rodzinami zastępczymi;
- 2) tryb przygotowywania do pełnienia funkcji i szkolenia rodzin zastępczych ze szczególnym uwzględnieniem zawodowych rodzin zastępczych;
- 3) zakres programowy szkolenia rodzin zastępczych, w tym zakres programowy dla zawodowych rodzin zastępczych oraz tryb zatwierdzenia programów szkolenia rodzin zastępczych;
- 4) wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania pomocy pieniężnej, o której mowa w ust. 5 i 6;
- 5) szczegółowe warunki określenia pomocy pieniężnej na pokrycie częściowych kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, w tym także przebywającego poza rodziną zastępczą;
- 6) szczegółowe warunki wynagradzania zawodowych rodzin zastępczych;
- 7) warunki i szczegółową wysokość odpłatności rodziców za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych.

Rozporządzenie wprowadza możliwość fakultatywnego wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych. Starosta jako organ zawierający umowę zleceń z rodziną zastępczą pełniącą zadania zawodowej rodziny zastępczej dzięki zapisom rozporządzenia posiada dowolność w określeniu wysokości wynagrodzenia. W rozporządzeniu określona została dolna granica wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych w wysokości minimalnego wynagrodzenia.

Ocena przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych.

1. Podmioty objęte rozporządzeniem:

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia dotyczyć będą rodzin zastępczych.

2. Wpływ rozporządzenia m.in. na finanse publiczne, rynek pracy, konkurencyjność i rozwój regionalny:

Przyjęcie projektu rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Rozporządzenie określa sposób finansowania nowych form rodzin zastępczych, które zostały wprowadzone poprzez zapisy ustawy o pomocy społecznej, jednak wprowadza dowolność dla samorządów powiatowych co do określenia wysokości wynagrodzenia z tytułu opieki i wychowania dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Ewentualne zwiększenie środków przeznaczonych dla rodzin zastępczych będzie należało do właściwości starosty i zabezpieczenie ich ze środków własnych powiatu.

Zmiany rozporządzenia wynikają z konieczności uregulowań kwestii, które nie były dotąd materialem rozporządzenia.

Wprowadzenie w życie przedmiotowego rozporządzenia może wpłynąć korzystnie na rynek pracy, nie będzie miało wpływu na konkurencyjność i rozwój regionalny.